МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Алтай

МУ «Управление образования г. Горно-Алтайска»

МБОУ «Средняя школа № 7 им. Ю.Г. Сакашевой г. Горно-Алтайска»

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель МО учителей нач. классов	Методическим советом школы	Директор
Д.Н. Тазова	В.А. Бадакина	А.В. Кундыева
Протокол №1 от «26» 08 2026 г.	Протокол №1 от «27» 08 2026 г.	Приказ № 171 от «27» 08 2026 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературное чтение на родном языке»

для 2 класса начального общего образования
на 2026-2027 учебный год

г. Горно-Алтайск, 2026 г.

2 класста «Литературалык кычырыш» деп предметтин методика тӧзӧлгӧзи

2 класста «Литературалык кычырыш» деп предметтин тӧс амадузы – ӱренчиктерди кееркедим литература ажыра, чӱмдемелде айдылган керектерди ле ондогы геройлордын кылык – јанын, эткен керектерин јӱрегине јуук алып, бойынын кылык – јанына тӱнейлеп, келер ӧйдӧјаман ла јакшы керектерди ылгаштырып билер, Тӧрӧлин эрчимдӱ сӱӱген ле корыган улус тазыктырары. Чӱмдемелди кычырып тура, ӱренчик мындый суракка каруу алар: «Менин тӧрӧлим Алтай, тӧрӧл ороонымда элимнин јӱрӱми јаранзын деп, келер ӧйдӧ мен кандый кижи болор учурлу?»

Берилген предмет 2 класстын ӱренчиктерин кееркедим чӱмдемелдерле айдылганын терен ондоп, шӱӱп, кажы ла болуп турган керектерди бойы ажыра өткӱрип, оны јакшы јаны јаар эбиртер улус таскадарына ууламјылаар. «Литературалык кычырыштын» урокторында јӱрӱмге таскадарына (воспитательная работа) учурлаган иштер кажы ла урокто өткӱрилер учурлу. Баштамы класстарды божодып јаткан ӱренчик бойын алтай кижи деп билип, өскӧ калыктардан незиле аныланып турганын сӱреен јакшы ондоп алар учурлу.

ФГОС - тын некелтелериле, ӱренчиктерди алган билгирлерди јӱрӱминде тузаланып билерине ӱредип салары.

Кычырарынын технологиязы

2 – чи класстын ӱренчиктери чокым, јарт көндӱре, бойында эмезе ӱнле тыныда текстте токтой тӱжер темдектерди көргӱзип, кычырарына ӱренет.

1 бӧлӱк. Кычырардан озо текстле иштеери.

1. Текстте не керегинде айдылганын озолондыра айдары (антиципация). Мында ӱредӱчи башка – башка эп – аргалар тузаланып (кӱӱ, јурук, куучын ажыра), ӱренчик текстле баштапкы катап таныжарда, кандый кӱӱн – санаага келгени керегинде куучын өткӱрип јат. Кычырардан озо текст не керегинде болоры аайынча айтканы тексттин содержаниезине (ондайына) келижип турган ба, јок по деп көрӧр.
1. Текстти катап кычырары.

Бӱткӱл текстти эмезе онын кандый бир ӱзӱгин такпазынан ондо не керегинде айдылганын көгӱске алып кычырар. Башка – башка эп – аргалар тузаланып, текстти ылгаар: текст ажыра авторло куучын өткӱрип, кычырганын јартап (комментирование), тӱлкӱӱр сӧстӧр талдап, кычырганы аайынча куучын өткӱрер. Тексттин кажы ла бӧлӱгине сурак тургузар.

2. Бӱткӱл текст аайынча куучын өткӱрери.

Кычырганы аайынча бириктире айдып, сурактар тургузып, олорго каруу берер. Керекту учуралдарда текстке баштанып, онон темдектер табып, чокым, јарт кычырып, бойынын каруузын керелеер.

3 бӧлӱк. Текстти кычырган кийнинде өткӱрер иштер.

1. Тексттин учуры аайынча куучын өткӱрери.

Бӱткӱл классла кычырганы аайынча куучын өткӱрер, кажы ла ӱренчикке текст аайынча нени сананып турганын чыгара айдар арга берер. Автордын көрӱм – шӱӱлтези (позиция) ле ӱренчиктин (кычыраачынын) көрӱм –шӱӱлтези келижип турган ба, јок по деп көрӧр. Тексттин тӧс шӱӱлтезин чокымдапчыгарар.

2. Бичиичиле таныжары.

Ўредўчибичиичининјўрўмикерегиндекуучындап, балдардынјажынакелижиптурганбичиктердиўренчиктергекөргўзер.

3. Чўмдемелдин бажалыгыла, јургыла иштеери.

Чўмдемелдин ады содержаниезине келижип турган ба, јок по, ненин учун анайда адалганы керегинде куучындажар.

4. Јайаандык иш өткўрери.

Ўренчиктердин кычыраачы ченемелине тайанып, олордын јайаанын ачар иш өткўрер. Јайаандык иштерге геройдын адынан куучындаары, текстти онон ары улартары, текстте керектин ээчий – деечий турганын солып, онон улам не болгонын бойы чўмдеп куучындаары, чўмдемелге јурук јураары ла о.о. иштер кирет.

2 – чи класста текстти ылгаары

2 – чи класста текстти ылгап тура, ўренчиктер чўмдемелде берилген төс герой ло ондо өдўп турган керектер керегинде бичиичинин бойынын көрўм – шўўлтезин чыгара айдарына ўренип јат. Мыны чыгара айдарга ўренчиктер текстте не керегинде айдылганын көгўске алып, такпазынан шиндеген бўдўмдў кычырышла кычырар учурлу. Текст ажыра авторло диалог өткўрип, ылгаганы једимдў. Мындый иш эки бөлўктен турат: 1 – текстти кычырардан озо иш, 2 – текстти кычырып тура иш. Баштапкы бөлўкте ўренчиктерге мындый амаду тургузар: «Текстти кычырала, авторло орток куучын (диалог) өткўрип, кычырардан озо айтканысты көрөрис». Экинчи бөлўкте текстле баштапкы катап танышкан кийнинде, экинчи катап кычырып јадала, такпазынан кычырып, авторло орток куучын канайда төзөлөрин көргўзер.

Текстти кычырып тура, авторло орток куучын өткўреринин аайы:

1. Тексттен автордын чике тургускан ла чике эмес тургускан сурактарын табар.
2. Ўренчиктердин чўмдемел јайаанын камызар: берилген ўзўкте эмезе бўткўл текстте айдылганы мынан ары канайдар, керек неле божоор?
3. Кычырып тура, ўренчиктер авторго бойлоры сурак тургузар. Мындый сурактардын каруузы, кыйалтазы јоктон, текстте болуп јат, је ол каруулар чикезинче берилбей, бўткўл тексттин содержаниезинде салынат: Эмди не боло берер? Ненин учун андый болор? Оны канайда јартаар? Ол кем?...
4. Бу көдўрилген сурактарга карууны ўренчиктер база ок текстти кычырардан озо берип, онон ары текстти кычырып, ондо айдылганыла тўнейлеп көрўп јат.

2 класса кычырарынын урокторында ФГОС – тын некелтелериле ўредўде јаны једимдердин турулталары

Личностный турулталар:

1) бойынын Төрөли, онын тўўкизи, алтай албаты учун оморкооры, баалаар уламјыларын билери;
2) литературный чўмдемелдердин эп – аргаларынын болужыла ар - бўткеннин, улустын, культуранын, кудайга бўдеринин бирлигине текши көрўмдў болуп чыдаары;
3) эстетикалык кўўнин таскадары, јурамал литературанын чўмдемелдерин угар ла эске ўренер төзөгөзине тайанып, сезимдер таскадары;
4) бойын тудунып билер, јакшы кўўнзеер, улуска килеер, кожо санааркаар сезимин темиктирер;
5) өскө улустын кўўн – санаазын, тўўкизин, культуразын тоорына ўренери, башка укту улусла тен – тай јўрери;
6) школдын јўрўминин, өмөлигинин ортодо иштеер темигўлер алары;

7) ўредўге ууламjылаары;
8) блааш – тартышту ччуралда эп таап билери, литературный чўмдемелдин геройынын керегин ле бойынын керегин тўндеп билери;
9) чўмдемел ишле jилбиркеери, су – кадык jўрўмге ууламjы алары.

Метапредметный турулталар:
1) ўредўнин амадузын тургузып, оны бодоор эп- арга бедиреерин билип алары;
2) jайаан ла бедиреер кептў иштин эп- аргаларын табары;
3) амадузына ла айалгазына келиштире ўредў эдилгелерди пландап билери, артык эп- аргаларды темдектеери;
4) ўредў иштин jедикпестерин табары;
5) бичиктер керегинде темдек- символ эп – аргалар тузаланганы;
6)коммуникативный ла познавательный амадуларды бодоорго тилдин артык эп- аргаларын тузаланганы;
7) сёзликтерден, справочниктерден ўредў jетирў табарында башка – башка эп – аргалар тузаланганы;
8) речевой айдынышты чын тургусканы;
9) тўндештирў, анализ, синтез, такып көрöри, шылтак колбу деп эдилгелер эдип билери;
10) коштой кижини ууп билери, диалог тургузары;
11) кожо иштеер иште jöптöжип билери, бой – бойына темдек тургузары, бирлик амадулар тургузары;
12) блааш – тартышты эки де jанынын jилбўлерин керекке алып бодоорго белени.

Предметный турулталар:
1) литератураны телекейлик ле национальный культуранын кебери, jанжыгуларды корыыр эп- арга деп ондооры;
2) кычырарынын ччуры кижинин бойынын өзўми деп ондооры. Төрöл, улус, айландыра ар - бўткен, культура, jакшы, jаман, наjылык, чындык керегинде ондомолдор билип алганы;
3) тилдин текши темигўзин билери: тыныда ўнле, ўн чыгарбай алдында кычырары, кееркедим тексттин эн jенил эп – аргаларын билери;
4) кычырарынын башка – башка бўдўмдерин тузаланары (учурлу, талдаш, бедиреш кептў); тексттин ылгамалында туружары, геройлордын кылык – jанын баалаары;
5) танынан бойы jилбиркеп турган литератураны талдап алары, ондоорго ло толо jетирў аларга справочниктер тузаланары;
6) тексттердин ылгамалын эдери: шылтагын, төс шўўлтезин табар, текстти бöлўктерге бöлиир, бажалыктаар, тегин план тургузар, текстке jуук ккучындаар;
7) башка – башка кептў тексттерле иштеп билер, билим, ўредў ле jурамал кептў чўмдемелдердин анылу башказын табар. Праактикалык кеминде бичиир тилин темиктирери (ккучындаары – ондый ок текст тургузып бичиир, рассуждение – суракка бичип каруу берери, jурамал – геройдын jурамалын бичиир). Кычырганын чўмдемелге отзыв бичиир;
8) Кееркедим – jайаан келтейин темиктирери, чўмдемелге тайанып, jурукка тайанып, бойы текст тургузарын билери.

2 – чи класстын ўренчиктеринин билгирлери

Ўренчиктер билер ччурлу:
- текстти бўткўл сöстöрлö 1 минутта 60 сöстöн тыныла чокым – jарт кычырып;
- jаан эмес тексттерди ўн чыгарбай бойында 1 минутта 70 сöстöн кычырып;
- кычырган произведениени берилген план аайынча толо ккучындап;
- эске ўренер 8-10 чўмдемел (ол того кирер: ўлгерлер, алкыш сöстöр, тооломоштор, молор сöстöр, сööктор керегинде сöгўштер);
- чўмдемелде геройдын эткен керектери, кылык – jаны керегинде бойынын шўўлтезин айдып;

- башка – башка тексттерде төс геройлордын кылык – іанын түнейлештирип;
- программада эске үренерге белен үлгерлерди чокым – іартүнле көргүзип эске айдып;
- танынан бичиктин эмезе чүмдемелдин адын, авторын билип ле айдып;
- сөзликтерле, онон до өскө керектү бичиктерле тузаланып;
- керектү бичикти танынан бойы бедреп табып.

Тематикалык план
Литературалык кычырыш, 2 класс

№ п/п	Номер раздела и темы урока	Тема урока	Количество часов	Дата (план)	Дата (факт)	Примечание Причина корректировки
		I. Јурумнин јолы – эн артык уреду – 5 ч.				
1	1.1	К.Э. Тепуков. Билгирдин кўни	1			
2	1.2	М.В. Мундус – Эдоков. Ўренчиктерге	1			
3	1.3	К.Э. Тепуков керегинде. К.Э. Тепуков. Тўш	1			
4	1.4	К.Э. Тепуков. Мен малчынын уулы	1			
5	1.5	А.Я. Ередеев. Пенал	1			
		Кўс – 2 ч.				
6	2.1	Кўс. А.О. Адаров. Кўски салкын	1			
7	2.2	Л.В. Кокышев. Кўс. И.Б. Шинжин. Уулынын ырызы	1			
		II. Чорчоктор - 2 ч.				
8	3.1	Керик бака. Диалог (48-51 бўктер)	1			
9	3.2	Куу јарын. Тўлкўўр сöстöр. Соодын. Ийнек ле ан	1			
		III. Оско калыктын фольклорынан –3 ч.				
10	4.1	Айу ла кöрўк (хакас чöрчöк)	1			

11	4.2	Јокту өбөгөн кастын эдин ўлегени (татар калыктын чөрчөги)1	1			
12	4.3	Не баалу? (осетин чөрчөк)	1			
		IV. **Алтайым, албатым, туукибис – 6 ч.**				
13	5.1	В.И. Соенов. Алтай јерис. Тўўкибис	1			
14	5.2	С.С. Суразаков. П.В. Кучияктын јўрўминен. П.В. Кучияк. Јаны Алтай. Тўндештирў	1			
15	5.3	В.П. Ойношев. Тодоштор	1			
16	5.4	А.Я. Ередеев. Кой јыл керегинде јетирў. Алтай јылтоолош	1			
17	5.5	А.Я. Ередеев. Кара калаш	1			
18	5.6	Клааста эмес кычырары	1			
		V. Кыш – 2 ч.				
19	6.1	Э.М. Палкин. Тийин. К.Э. Тепуков. Соок – Таадакка самара. Чўмдемелдердин темазы	1			
20	6.2	Б. Канарин. Учурал	1			
		VI. **Торол јеримнин ар-буткени, ан-кужы – 5 ч.**				
21	7.1	К.Э. Тепуков. Боро ўкў	1			
22	7.2	И.П. Кочеев. Кичинек биледе. («Шулмузак» деп куучыннан алган узук.	1			
23	7.3	И.П. Кочеев. Пыйма ёдўктў куш	1			

24	7.4	И.К. Сабашкин. Кучыйак ла карлагаштар.	1			
25	7.5	К. Тепуков. Кӱндӱзек койонок. Тенеринин текези (албатынын куучынынан)	1			
		VII. Ырыс эрчимдӱ иште – 3 ч.				
26	8.1	С.С. Суразаков. Каратаев Мызайдын ийттери	1			
27	8.2	Ч.А. Чунижеков. Ырыс эрчимдӱ иште	1			
28	8.3	А.Я. Ередеев. Малтага мак! Баштапкы болуш	1			
		VIII. Јас – 3 ч.				
29	9.1	Бӧлӧкле таныжары. П.Т. Самык. Јас келгени	1			
30	9.2	Л.В. Кокышев. Балдардын манырлап јӱргени	1			
31	9.3	А.Я. Ередеев. Адарунын кожоны. Ш.П. Шатинов. Јас	1			
		IX. Öскö калыктардын литературазынан – 2 ч.				
32	10.1	Л.Н. Толстой. Еж ло койон. Басня – литературалык жанр	1			
33	10.2	Ш. Перро. Золушка	1			

		X. Jай – 1ч.				
34	10.3	А.Я. Ередеев. Чертишке	1			

Лист корректировки рабочей программы

№ уроков	Темы	Корректирующие мероприятия	№ и дата приказа

Ўредеринде методикалык ла материально – техникалык

јепселдер тузаланарыныҥ јартамалы

Бичик јепселдер:

Н.Б. Тайборина, М.А. Барантаева, А.Б. Тадырова Литературалык кычырыш 2 класска, Г-А., 2012

Цифровой јепселдер:

- алтай бичиичилердин фотојуруктары

Техникалык јепселдер:

- ўредўнин столдоры;
- доско;
- компьютер;
- принтер;
- проигрыватель

Дидактикалык јепселдер:

- предметный јуруктар;
- карточкалар;
- таблицалар

Тузаланар литература:

1. Концепция ФГОС начального общего образования. – 26 октября 2009 г
2. Концепция духовно – нравственного развития и воспитания гражданина России
3. Тайборина Н.Б., Барантаева М.А., Тадырова А.Б. «Литературалык кычырыш» (2 класс), 2012
4. Тайборина, Н.Б. Литературалык кычырышла иштеер программалар (1- 4 класстар).- Горно – Алтайск, 2012- 55 с.
5. Тайборина Н.Б., Тадырова А.Б. Литературалык кычырыштын урокторын өткўрер аайынча методикалык ууламјылар (2 класс) .- Горно – Алтайск, 2012- 55 с.